

Izaja raven nedelje in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopolne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/I.,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se ne priobčijo.
Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš: Prostor 1x55 mm
po K 2. Uradni razglaš,
poslano ter notice isti pro-
stor K 3. Pri večjem na-
ročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Naročnina: Po pošti ali z
dostavljanjem na dom za
celo leto K 336, za pol
leta K 168, za četrt leta
K 84, za mesec K 28. Za
inozemstvo mesečno K 45,
letno K 540.

Reklamacije za list
so poštnine proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica 6/I.,
Učiteljska tiskarna.

V vladi ne bo bistvenih izprememb.

Včeraj in pred predidajočimi dneji je bilo videti, da gre boj med demokrati in radikali za na nož za ministristvo za notranje stvari. Kakor se pa sedaj vladna kriza razvija, nas ne bo varalo, če trdimo, da do zloma med radikali in demokrati še ne pride. Demisija, ki jo je hotel podati Pašič in jo je ponudil kralju, je bila zavrnjena, ker je Pašič v radikalnem klubu izjavil, da sploh ne reflektira več na sestavo vlade ali kakršnokoli funkcijo v politiki, če bi del radikalcov tiral stvar tako daleč, da se sedanja koalicija razbije. Te grožnje Pašičeve so se ustrašili opozicijski radikali, ki iz osebnih razlogov žele bistvenih izprememb v vladi in so mu končno izrekli popolno zaupnico in ga pooblastili, da se pogaja z demokrati in ostalimi vladnimi strankami popolnoma po svojem programu in po svojih načrtih.

S tem, da je zmagal Pašič v radikalnem klubu s tako odločnostjo, je gotovo, da se reši kriza v vladi v najkrajšem času in da bodo v vladi le osebne izpremembe, ne pa sestne, to je, da ministristvo za notranje stvari ostane demokratom in eventualno tudi Pribečeviću.

S tem odločnim nastopom Pašičevim je zaenkrat zaključena tudi

Protičeva akcija, ki bi imela pomen le tedaj, če bi Protič potegnil večino radikalcev s seboj, kar pa v do-
glednem času ne bo uspelo. Z rešit-
vijo krize ostanejo zopet izolirane
vse večje opozicijske stranke.

Radikali se namreč dobro za-
vedajo, da so stranke, ki so sedaj v
vladni koaliciji, najbolj sorodne po
svojih programih, ker se edino ka-
pitalistične, niso pa pobarvane s so-
cialno in versko politiko. Vsaka
druga koalicija bi zahtevala mnogo
več samozatajevanja za demokrate
in radikale, vrh tega pa sta vlada-
joči stranki edini največji v narodni
skupščini, dočim bi vsaka druga ko-
alicija morala računati z manjšimi
strankami, med katerimi bi ne bilo
manj diferenc, pač pa več kakor jih
je med radikali in demokrati.

Vlada torej ostane. To pa ni do-
velj! Ta vlada in narodna skupščina
se naj tudi potrudita, da kaj storita
za izboljšanje življenjskih razmer.
Ljudstvo nima nič od vlade in skup-
ščine, če se samo pripravata in kre-
gata, ne delata pa nič, kar bi sani-
ralo razmere. V treh letih bi bili pa
že lahko prišli nekoliko bolj na ze-
leno vejo, če bi bila resna volja,
dvigniti narodno blagostanje.

Monopol prometa s premogom.

(Zakaj ne preskrbite revnim slojem kuriva?)

Nekaj časa je že, ko se je usta-
novila v Ljubljani nekaka centrala
za promet s premogom. To centralo
so ustanovili s izgovorom, da je tre-
ba ustanoviti tako centralo zaradi-
tega, ker se nakopije premalo pre-
moga v Jugoslaviji, in ga je treba
nakazati tam, kjer je največja de-
janska potreba.

Gotovo ima ta utemeljitev svoje
dobre strani, ali zdi se nam, da se
ta centrala ali pa vodstvo centrale
premalo ozira na potrebe občinstva
iz čisto enostavnega razloga, da s
premogom špekulira.

Kakor smo že zadnjič poročali
in se je tudi po drugem časopisu
poročalo, da za velenjski premog ni
konsuma in da je zato velenjski
premogovnik pasiven. Poročali smo
tudi, da je bilo v Avstrijo prodanega
večja množina tega premoga po iz-
redno nizkih cenah (5 K za 100 kg!!)
Mi pa vemo, da navadnim konsu-
mentom kruto primanjkuje kuriva,
da je trboveljski premog izredno
drag in da se premog na drobno
sploh tako malo prodaja, da ga do
vraga ne dobiš.

Če bi bila v tem primeru dala
prometna centrala premog v splo-
šno prodajo (n. pr. aprovizacijam),

bi bil premog konsumentom dobro-
došel in bi se ne kvaril v velenjskih
skladiščih. Cenejši je in ljudje rabijo
kurivo.

Iz vsega sklepamo to-le: Med
premogovniki, ali vsaj med tistimi,
ki odločujejo v prometni centrali s
premogom, obstoji najbrže dogovor,
da se regulira produkcija premoga
tako, da delajo vsi drugi premogov-
niki potem dobre kupčije. To se pa
doseže s tem, da se cenciji premog
državnih premogovnikov, krmeljski
in kočevski, ne forsirajo za splošni
konsum.

Vsekakor bi bilo potreba v tem
vprašanju jasnosti. Cenejši premog,
lignit, je sicer slabše kvalitete, ali
danes, ko je vse kurivo tako drago,
bi tudi ta premog po zmernih ce-
nah lahko dobival odjemalce, če bi
ga producenti spravili dovelj v pro-
met. Merodajni činitelji naj se za to
vprašanje zanimajo, ker, če je tukaj
za to prometno centralo tak kartel,
je to velika krivica nad revnimi
konsumentmi. Namesto, da spereva
premog po zalozah, namesto, da se
čuva producente z nekakimi dota-
cijami, naj se več producira in raz-
peča, pa pridemo vsak na svoj rač-
un.

Kako iz blata?

III.

Razloček med zvišanjem cen za
življenjske potrebščine in onih za
delo je tako kričeč, da je skrajni
čas omejiti ga. Vsi vemo, da je ne-
mogoče omejiti ga potom zvišanja
mezd, ker je še vsako tako zviša-
nje imelo za direktno posledico tudi
takošnje zvišanje cen življenjskih
potrebščin. Trgovina je vedno na-
šla svojo pot, da je izkoristila de-
lavčovo kupno zmožnost do skraj-
nosti.

Prav tako vemo, da ne more
pomagati maksimiranje cen. To bi
bilo mogoče samo v zvezi z racio-
niranjem, torej z listki za življenjske
potrebščine. Tega pa seveda kapita-
listi ne marajo, in ker poznajo na-
še ljudstvo, so tudi pri ljudstvu vz-
budili sovražstvo do takega reda.
Preprosto ljudstvo sovraži seveda
le tisti nered in razne goljufije, ki
so jih počeli kapitalisti med vojno
pri listkih na živila, pri vezanih tr-
govini sploh, posebno pa še pri raz-
nih tozačevnih centralah. Proti te-
mu neredu je ljudstvo, pa ga žali-
bog ne zna dobro ločiti od sicer
prav dobrega in zanj zelo koristne-
ga razdeljevanja živil po listkih. Na
Češkem vidimo, da so listki še zdaj
in da so zadržali draginjo racioni-
ranih živil — pa vendar so se zad-
njič še celo socialistični listi Če-
hom smejali, češ, pravite, da ste
bogati, pa imate še zmeraj listke!
Če se dajo kapitalistom zapeljati
uredniki, kako bi se ne dalo neved-
no ljudstvo?

Torej še dolgo ne bomo zreli za
maksimiranje cen. Kapitalisti nas
imajo vse v rokah!

Pa vendar je treba iz tega blata
ven! Kako?

Preprosti razum, ki smo ga pro-
glasili za hudobnega, ker se je dal
zapeljati komunističnim radikalcem,
misli takole:

Če računam po kupni vrednosti
denarja, zaslužim zdaj trikrat manj,
nego pred vojno. Pa vendar ne bo
nihče trdil, da je moje delo zdaj tri-
krat manj vredno? In če bi bilo
manj vredno — gotovo bi bila to le
posledica moje slabe prehrane, za
katero pa nisem odgovoren jaz!
Imeti moram za svoje delo tako
plačilo, da mi omogoči zadostno
prehrano. Če ne znate urediti va-
lutnega vprašanja, plačujte me kar
z življenjskimi potrebščinami sa-
mimi!

Pomoč je najnuj potrebna — si-
cer poginem. Pred svojim koncem
pa razbijem vse, kajti, če nimam
ekzistence jaz, naj je nima nihče.
Posebno ne tisti, ki si je manj za-
služi.

Četudi si ne znam izračunati niti
pojmiti, odkod in zakaj ima moj

srečnejši sosed svoje dohodke in
kako visoki so, vendar vidim, vi-
dim na lastne oči, da ima dovolj ne
samo krompirja in moke, temveč
tudi takega živeža, ki jaz nanj niti
misli ne smem, dovoljuje si celo
luksuzne stvari, njegovi otroci so
ne le toplo, temveč tudi krasno ob-
lečeni... Vse to vidim in dasi ni-
sem zavisten, si mislim vsaj, da bi
morebiti tudi zame bilo lahko pre-
skrbjeno, ki delam...

Če poginem, naj poginejo z me-
noj!

Tako priprosti razum.

Ali niste zmožni iste logike tudi
vi, ki ste študirali? Ali hočete pri-
poznati to logiko, Če ne — povejte,
v čem se moti preprosti razum?

Kdor hoče razumeti, lahko raz-
ume. Pomoč je nujna.

IV.

Stalnejšo vladno dosežemo le,
če vzamemo za plačilno sredstvo
tako blago, ki ima stalno vrednost.
Zlato, sedanjí temelj denarja, sploh
ni več blago, ker ga ni v prometu.
Radi špekulacije, posebno pa zara-
di vedno bolj izpreminjajočega se
blagostanja nima zlato niti kot ko-
vina stalne cene. Stalno ceno more
imeti samo tisto blago, ki ga je do-
volj na razpolago in ki ima stalno
vrednost za vse sloje.

Tako blago je samo naš vsakda-
nji kruh, pšenica torej.

Iz tobačne tovarne v Ljubljani.

Delavstvo ljubljanske tobačne
tovarne se nahaja že tri mesece v
meznem boju, toda do danes brez
uspeha. Nekaj obljub se dobimo,
drugega pa nič. Draginja v zadnjem
času je pa tako grozovito narasla,
da delavstvo tobačne tovarne sploh
ne more več izhajati. V tovarni se
nahajata dve organizaciji, tako zva-
na Jugoslovanska strokovna zveza
in pa Osrednje društvo tobačnih
delavcev in delavk. — Obe imeno-
vani organizaciji sta stopili v koali-
cijo pod gotovimi pogoji, katerih
eden se glasi: Vsaka organizacija
mora skrbeti za to, da ne bo nobe-
no časopisje napadalo in blatilo eno
ali drugo organizacijo. Drugi pa se
glasi: Vsaka organizacija vrši svoje
delo kakor samo ve in zna, ima
svoje seje itd.

Koalicija velja samo za izboljša-
nje gnetnega položaja tobačnega
delavstva.

Včeraj pa smo dobili v roke »No-
vi Čas« z dne 24. t. m. in tam be-
remo dobesedno to-le: »Delavstvo
tobačne tovarne je uvidelo, da mu
je le v skupnosti in slogi moč. Zato
je v socialdemokratski organizaciji

Pšenica sama sicer ne prihaja v
poštev kot plačilno sredstvo, to je
jasno. Pšenice ne bomo nosili v de-
narnicah! Pač pa nikakor ni nemo-
goče uvesti jo kot vrednostni temelj
papirnatega denarja.

Naš denar ima danes za kreditni
temelj namesto državnega zlata dr-
žavne gozdove. Mislimi bi torej la-
ko, da bi bil najboljši vrednostni te-
melj plačilne enote les. Ne bi bilo
izključeno sicer, toda prvič je med
gozdom in lesom mnogo razločka,
drugič je kubična mera trdih teles
silno nerodna, tretjič — in le to je
bistveno — les nima tako nepo-
sredno stalne vrednosti za vse slo-
je, kakor jo ima kruh. Bogataš bo
pač trdil, da ima kruh zanj manjšo
vrednost, ker ga v razmerju k svo-
jemu prometu mnogo manj potre-
buje, toda to je le navidezno. Vred-
nost pšenice je v njeni absolutni re-
ditivni vrednosti, bogataš pa misli na
njeno relativno vrednost. Ta rela-
tivna vrednost pa podlega pri bo-
gatašu silnim izpremembam, prav
tako, kakor njegov apetit. Generali,
ki dva dni niso jedli močnate jedi,
so obljubljali za 1 kg moke hrube in
doline, dočim pred vojno niti vedeli
niso, da potrebuje njih kuhinja kaj
moke, tako da zanje takrat moka
sploh ni imela nikake vrednosti. Re-
ditivno vrednost pa je imela moka za-
nje vedno popolnoma isto, kakor za
vse druge normalne ljudi.

Ta redilna vrednost enega kilo-
grama pšenice naj bi bila torej vze-
ta za plačilno enoto.

vendar le zmaga ona struja, ki je
za priključitev k Jugoslovanski stro-
kovni zvezi, ker je njena skupina v
tobačni tovarni močnejša. Čeprav
bi Jugoslovanska strokovna zveza
v svesti si svoje močne tobačne
zveze lahko sama nastopila, vendar
ni odbila ponudbe socialno-demo-
kratske organizacije. Tako je stvo-
rilo tobačno delavstvo po vodstvom
JSZ skupno fronto v doseg svojih
zahtev.

Tako »Novi Čas«. In s tem se je
kršil dogovor, ki je bil na skupni seji
sprejet soglasno in obojestransko
podpisan. Tako demagogično in laž-
njivo pač ne zna noben kapitalisti-
čen list poročati kot »Novi Čas«.

Naše »Osrednje društvo tobač-
ni delavcev« je bilo in je še danes
vključeno v Strokovni komisiji in
nikdar v Jugoslovanski strokovni
zvezi. Zaradi tega zagotovo pričau-
kujemo, da »Novi Čas« to laž v eni
prihodnji številki popravi! Če je bil
napačno informiran, naj prizna, če
pa dela iz zlobnosti, potem vemo,
kje smo. Vsaj je že na zadnjem
skupnem shodu sodrug Svetek re-
kel: »Prišli bodo tuji elementi, ki

somrak prirodnih tajin in temni kaos
v njegovem sren.

Svobodna Človeška družica —
Misel gleda povsod z bistrim in
ostrim pogledom in brez usmiljenja
osvedčuje vse:

— Ljubezni kovane in podle
spletke, njeno željo, da bi dobila v
oblast ljubimca, stremjenje, poniže-
vati in poniževati se in — umazani
obraz čutnosti za njo;

— strahopetno slabost Nade in
za njo Laž — njeno rodno sestro,
načipkana in nalepotičeno, priprav-
ljeno potolažiti vselej in vse in jili
— prevarati s svojimi lepimi besed-
dami;

— Misel osvetljuje v brezčutnem
srecu Prijateljstva njegovo preraču-
njeno previdnost, trdo, prazno rado-
vednost, gnile madeže zavisti in kali
obrekovanja na njih;

— Misel vidi silo črne zavisti in
ve, da bi razrušila vse na svetu —
če bi ji sneli okove — in da ne bi
prizanesla niti zarodu pravičnosti!

— Misel osvetljuje v nepremag-
ljivi Veri željo po neomejeni vlad-
stremečo po tem, da si zaslužni vsa

LISTEK.

ČLOVEK.

Maksim Gorkij. — Prevel J. J.
I.

Ob urah duševne utrujenosti, ko
oživlja spomin sence preteklosti in
veje na srce njih hlad — ko misel
kakor brezžarno jesensko sonce
razsvetljuje grozni kaos sedanjosti
in zlovesče kroži na istem mestu,
ker se ne more povzpeti više in po-
leteti naprej — ob težkih urah du-
ševne utrujenosti kličem predse z
močjo svoje domišljije veličastno
sliko — Človeka.

Človek! Kakor da bi se rodilo
sonce v mojih prsih, in v njegovem
jarkem svitu hodi počasi, neobse-
žen kakor svet — naprej in — na-
vzgor tragično prekrasni Človek.

Vidim njegovo ponosno čelo in
smele, globoke oči, a v njih — zar-
ke neustrašene, silne Misli, one Mi-
sli, ki je spoznala čudovito soglasje
vesoljstva, ki v trenutkih svoje utru-

jenosti ustvarja bogove, v času čis-
losti jili pa meče s prestolov.

Izgubljen sredi pustini vesolj-
stva, sam na neznatnem koščku
zemlje, ki leti z neznatno hitrostjo
nekam v globino neizmernega pro-
stranstva in ko ga muči mučno
vprašanje, za kaj da je tu, možko
stopa — naprej in — navzgor — po
poti k zmagam nad vsemi skriv-
nostmi neba in zemlje.

Stopa in rosi s svojo krvjo te-
žavno, samotno in ponosno pot in
ustvarja iz te žgoče krvi — nesmr-
tne cvetice poezije; otožni krik svoje
nemirne duše umetno pretvarja v
glasbo, iz izkušnje ustvarja vede in
z vsakim korakom se dviga — više
in naprej in krasi zemljo, kakor jo
krasi sonce s svojimi neštevilnimi
žarki — zemeljska zvezda vod-
nica...

Oborožen le z močjo svoje Misli,
ki je zdaj podobna blisku, zdaj hlad-
no-mirna kakor meč — stopa svo-
bodni, ponosni Človek daleč pred
ljudmi in nad življenjem, sam —
med ugankami življenja, sam — med
svojimi neštetimi zmotami... in vse

legajo z veliko težo na njegovo po-
nosno srce in s tem, da vzbujajo v
njem silen stud, ga pozivljajo same
— naj jih uniči.

Stopa! V njegovih prsih tulijo na-
goni in protivi se glas samoljubja
kakor navihani berač, ki prosi daru,
in tenke niti pristrčnosti se mu ovi-
jajo okoli srca kakor zajedavka, re-
dijo se z njegovo vročo krvjo in
glasno zahtevajo, naj jim odstopi
svoje sile... vsa čustva želijo, da bi
zavladala nad njim, vse je željno
oblasti nad njegovo dušo.

A tema raznih življenjskih ma-
lenkosti je podobna blatu na njego-
vi cesti in gnusnim žabam na nje-
govi poti.

In kakor obkrožajo planeti solu-
ce, tako obkrožajo tesno tudi Člo-
veka ustvaritve njegovega ustvar-
jajočega duha: njegova — vedno
lačna — Ljubezen — daleč za njim
šepa Prijateljstvo, pred njimi gre
trudna Nada, glej, Zavist rasnjena
rožlja z verigami trpljenja na rokah,
a Vera zre s temnimi očmi v nje-
gov nemirni obraz in ga čaka v svo-
je mirne objeme...

bodo skušali razdirati in bojimo se, da se bo to uresničilo in če se, potem bo delavstvo tobačne tovarne vedelo s kakimi demagogi ima opraviti. Vedelo se bo, da gotovim elementom ni za to, da bi si delavec

priporil vsaj nekoliko pošteno življenje, ampak da jim je samo za njih politične spekulacije.

Mi pa ne maramo takih klerikalnih spekulacij, nam gre za kruh in nič drugega v tem boju!

Mezdno gibanje rudarjev v Lešah.

Unija slovenskih rudarjev je vložila dne 18. oktobra 1921 zahtevo po povišanju plač za tamkajšnje rudarje, in sicer je zahtevala: da se zvišajo dnevna mezda, draginjske doklade, nabavni prispevki naj bi se povišali za 30%. Dne 22. novembra se je vršila razprava v rudniški pisarni na Prevaljah. Navzoči so bili rudarski nadsvetnik Lipold za okrožni urad v Celju in Cihelka, rudarski svetnik za osrednji urad montanističnih obratov v Ljubljani, za Unijo slov. rudarjev sodrug Ule iz Zagorja; obrat sta zastopala Burlik, obratovodja in Brus državni nadzornik ter delavce šest rudarskih zaupnikov.

Po daljši debati je podjetje dovolilo 15% poviška na vse dohodke tako, da dobijo sedaj delavci, in sicer kopači pri dnevni mezdi 4.73 K, draginjski dokladi 2.25 K, nabavni prispevku — 70 K, to je skupaj 7.68 kron dnevno več.

Dnevni delavci in vozači pri dnevni mezdi 4.05 K, draginjski do-

kladi 2.25 K, nabavni prispevku — 70 K več, dnevno 7.00 K.

Delavke pri dnevni mezdi 3.38 K, draginjski dokladi 2.25 K, nabavni prispevku — 70 K, torej več dnevno 6.33 K.

Nadalje je podjetje obljubilo še 5% povišanja k sedanjim poviškom, če bo moglo izposlovati višje cene za premog, in sicer orehovec in zdrob po 3 krone za 100 kg. Povišanje res ni veliko, ali če se upošteva, da je tamošnji rudnik že skoro izčrpan in če ne bo podjetje iskalo novih premogovnih plasti, bo premogovnik v dveh letih čisto prenehal. Sedanje državno nadzorstvo, ki vodi začasno rudnik, ne izda ničesar za investicije, pravi podjetnik gospodje Henkel - Donnersmark pa seveda tudi sedaj ne da sredstev. Pod temi pogoji se je moralo delavstvo zadovoljiti s tem malim poviškom, ki si ga je izbojevalo s svojo strokovno organizacijo.

Politične vesti.

+ Kaj delajo naše meščanske stranke sedaj ob vladni krizi. Odgovor: Demokrati se vesele, da ostanejo do volitev še komandanti pri vladnih jasliah, klerikalci pa se jeze in solzijo, da se Radič še ni toliko izpametoval, da bi jih dvignil na vladne stolčke v Belgradu in Ljubljani. Gospod Deržić, znameniti narodni „socialist“, se pa kuja, ker mu ni dano, da postane železniški minister še pred novimi volitvami...

+ Ustanovitev delavske zbornice v Ljubljani. Minister za socialno politiko je že imenoval 50 članov delavske zbornice v Ljubljani. Ker se stranke, ki so postavile kandidata, niso mogle zediniti glede na število svojih kandidatov, je minister za socialno politiko imenoval 26 pristavev JSDS. Delavska zbornica se bo sestala v najkrajšem času. V prvi vrsti bo pripravila volilni red za redno svobodno izvolitev zastopnikov v delavsko zbornico.

+ Socialno politično zakonodajo hoče buržoazija reševati kar tja v en dan. Tretja sekcija zakonodajnega odbora za ministrstva socialne politike in narodnega zdravstva v Belgradu je imela predvčerajšnjem sejo. Predsednik je ugotovil, da so izgotovljene vse naredbe, ki se tičejo zgoraj navedenih ministrstev razen naredbe o pobijanju draginje. o stanovanjskem vprašanju in javni pomoči starim in onemoglim. Ko je predsednik Fehim Kurbegović začel poročati o teh vprašanjih, se je izkazalo, da vlada med njim, podpredsednikom in poslanca Ljubo Popovičem in Nikolo Divcem resno nespornost. Poslanci so protestirali proti temu, da morajo razpravljati o teh naredbah poprej, nego so jih proučili. Predsednik Fehim Kurbegović je izjavil, da je dal poslanca dovolj časa, da prouči te naredbe, sicer pa, če se naredbe ne izgotovijo takoj, poteče rok, v katerem morajo biti sprejete. Ker so poslanci ostali na svojih stališčih, je predsednik Kurbegović zaključil sejo. Prihodnja seja še ni določena. — Že iz tega primera samega vidimo,

živstva. skrite kremlje praznovanja, slabost njenih težkih kril in — slepoto njenih praznih oči.

V boj stopa tudi s Smrtjo, ž njo, ki je iz živali napravila Človeka, ž njo, ki je ustvarila množico bogov, filozofske sisteme, vede — ključke do svetovnih ugank — svobodni in nesmrtni. Misli je nasprotna ta sila, neplodna in čisto neumno-hudobna.

Smrt je za njo podobna cunjari, ki hodi po hišah in zbira v svojo umazano vrečo, kar je preživlega in gnilega, nepotrebno zavrže, včasih pa lokavo pograbi tudi, kar je zdravo in krepko.

Prepojena z gnilih smradom, zavita v obleko groze, brez čuta in obličja, nema stopi Smrt neprestano pred Človekom kot črna in čemerna uganka, a Misel jo strastno proučuje — ustvarja joča in svitla kakor solnce, polna brezumne drznosti in ponosne zavesti, da je nesmrtna...

Tako hodi nemirni Človek skozi mučni mrak življenskih ugank — naprej in — navzgor, vedno — naprej in — navzgor!

(Konec prihl.)

da prevladuje meščanske stranke duh, ki je skrajno sovražen resni socialno-politični zakonodaji.

+ Nove uzakonjene uredbe. Zakonodajni odbor v Belgradu je dne

Dnevna kronika.

Zadnja beseda k polemiki o pokrajinskem skladu za vpokojene in invalidne rudarje. Mi smo navedli strikten dokaz, da v paragrafu 209. načrta o socialnem zavarovanju te naredbe ni. S tem bi bila naredba razveljavljena. „Jutro“ pa še vedno pisari, da mi nismo imeli prav — toda to trdi brez dokazov in ne da bi odgovorilo na naša vprašanja, ki smo jih stavili. „Jutro“ tudi pravi, da smo delali ministru dr. Kukovcu krivico. Tudi to ni res. Prvotno je bila naredba predložena, pozneje pa ni prišla v načrt zakona; ali je to napravil minister ali kdo drugi to je vseeno, a šlo je na odgovornost gospoda ministra dr. Kukovca, ker je ta odgovoril še ministru za socialno politiko. Igra z besedami, kakršno uganja „Jutro“ s tem vprašanjem, je že smešna. Dejstva tazi, na trditve molčati, to zna marsikakšen junak.

Žganje producirano in različno med ljudmi. Ko je zakonodajni odbor v Belgradu pred včerajšnjem razpravljal o trošarinah na žganje, je briljantni samostojni poslanec Druženik odločno nastopil za prosto žganje kuhinjo in zoper trošarino na žganje po naslovnem geslu. Tako mislijo napredni samostojni rešiti — kmetosko vprašanje...

Kako so vladajoče stranke razpisale korupcijo. Iz „Jutra“ posnemamo: „Postajenačelnik, ki je te dni zakrivil na neki železnici v Srbiji veliko železniško nesrečo, se je pri obtožbi čisto izgovarjal, češ, da ni bil poslan, da dela železniško službo, temveč da dela za „partijo“ (za stranko)“. — Pa naj še potem kdo reče, da vladajoča buržoazija v naši državi ni do mozga korumpirana!

Učitelstvu v orientaciji! Dozrati smo, da v neki iari duhovnik z vso vehemenco udriha raz prižnico po učitelstvu in šoli kakor tudi proti naprednemu učitelstvu. Za danes povemo le to, da se to godi v področju litjskega okrajnega glavarstva in da predsednik okrajnega šolskega sveta pogostoma poseže omenjenega duhovnika na domu. Ali se gospod predsednik okrajnega šolskega sveta strinja s takim »delovanjem« duhovnika, katerega smo bili vajeni le pod Šusteršič-Lampetovo komando, ne vemo. Ker pa živimo v ustavni državi, opozarjamo tem potom učiteljsko organizacijo, da v interesu šole in učiteljskega stanu samega, napravi sama konec temu hujskanju preko predsednika okrajnega šolskega sveta, katerega dolžnost bi bila to energičnim potom preprečiti in poučiti duhovnika, kaj sme in kaj ne sme. Vemo, da imajo okrajni glavarji »težko stališče«, toda na dveh stolčkih obenem se ne da sedeti.

Povojne cvetke. V Belgradu je policija prejela nekega 10-letnega mladika, ko je kradel na železniški postaji. Z njegovo pomočjo je potem policija zasledila celo družbo kakih

24. t. m. med drugim uzakonil naredbu o izenačenju činovnih razredov in napredovanju železniških uslužbencev na področju ravnateljstva državnih železnic v Belgradu ter o preskrbi z drvi in gradbenim lesom izven veleposredstev za interese agrarne reforme v Sloveniji.

+ Perzijski poslanik dospe danes v Belgrad. Imenuje se Ali Akbarkan. Naša vlada je tudi že imenovala svojega poslanika za Perzijo.

+ Nova vlada na Madžarskem. Grof Bethlen je designiran za ministrskega predsednika. Prišel je že pogajanja z voditelji stranke malih poljedelcev, krščansko - nacionalne zveze ter disidentov.

+ Izvrševalni odbor druge internacionale je pod predsedstvom Vandervelda sprejel resolucijo, po kateri naj se skliče mednarodna socialistična konferenca v to svrhu, da bi vzpostavila edinost internacional in ki naj deluje za razorožitev Evrope ter za utrditev miru.

+ Irsko vprašanje stopa v novo fazo. Pogajanja, ki so se vršila med sinfajnovskimi voditelji in angleško vlado, niso doslej dovedla do nikakega uspeha, popustiti ne mara niti ena niti druga stran. Ljudstvo na Irskem je pogajanj že prilično sita in hoče vso zadevo zopet sprejeti v svoje roke. Uspehi so že vidni. V Belfastu je prišlo ponovno do težkih nemirov, pri katerih je bilo uničenih veliko človeških življenj. Vojaštvo in policija »posreduje« z oklopnimi avtomobili in strojnimi. Nemiri trajajo še dalje.

Mestni magistrat razpisuje v „Uradnem listu“ z dne 24. novembra 1921, št. 141 dve službeni mesti v magistratni konceptni službi. Prošnje je vlagati do 1. decembra 1921 pri magistratnem predstvedstvu.

Naknadno popisovanje in pregledovanje konj in vozil. V ponedeljek, dne 28. novembra 1921, ob 8. uri dopoldne se vrši na Ambroževem trgu naknadno popisovanje in pregledovanje konj in vozil za mesto Ljubljana. Lastnike konj in vozil, ki so iz kateregakoli razloga zamudili redno popisovanje in pregledovanje meseca oktobra, opozarjamo, da pripeljejo svoje konje, vozove, avtomobile, motorna kolesa in bicikle ob določeni uri na Ambrožev trg.

Tivolski gozd. Z ozirom na notico »Lepo mestno gospodarstvo« z dne 19. t. m. št. 263. smo prejeli naslednje pojasnilo: Glede razgleda, ki je bil nekdanj čez pogoreli del gozda pod Francoskimi okopi, je res, da je ta del zopet zaraščel, kar je pa gozdu v korist, ne pa v kvar. Razgleda na mesto je iz višje ležečega »Šišenskega vrha« še vedno dovolj. — Princip gozdarstva je, da se goljave nastale vsled požarov ali drugače zopet pogozde, ali vsaj pustijo, da se same obrastejo, ne pa da se radi razgleda puste nepogozdene. — Ograje so se letos popravile. Poleg starih naredilo se je še okrog 200 metrov novih ograj okrog mladih nasadov za hotelom »Tivoli«. Poleg starih klopov se je letošnje spomlad postavilo še 22 novih. Ob vseh pešpotih v Tivolskem gozdu stoji na primernih mestih klopi. Po vseh pešpotih se je spomlad posulo pesek, katerega se je navozilo preko 100 voz. Tudi pot, ki pelje po opuščeni sankaljšči, se je popravila in posula s peskom. Le vozna pot, ki pelje na zapadni strani gozda v privatne parcele Spodnje Šišenskih gozdnih posestnikov, je neposuta, ker vozijo po njej zgoraj omenjeni posestniki les, stelo itd. in bi jo — kljub posutju — z vozmi takoj razrili! Vendar se tudi ta pot vsako leto primerno popravi! — Primerno je, ljudstvo opozoriti na to, da mestni nasadi niso zato z velikimi stroški vzdrževani, da se jih uničuje.

Deželni muzej v Ljubljani ostane zaradi pomanjkanja kuriva zaprt za splošni poset do preklica.

Ob priliki dozidanja nove stavbe bančne palače Ljubljanske kreditne banke do ostrešja se vrši danes dne 26. t. m. popoldne pogostenje delavcev. Skupen obhod stavbe se vrši ob 2. uri popoldne.

Maribor.

Iz gledališke pisarne mariborske. V nedeljo, dne 27. novembra t. l. priredi uprava Narodnega gledališča v Mariboru drugo delavsko predstavo ob polovičnih cenah. Vprizori se Čehova »Strelček Vajna«. Predpridaja vstopni v dnevni blagajni Narodnega gledališča v Slovenski ulici vsak dan od 9.—12. ter od 15.—17.

Celje.

Zborovanje lesnih delavcev v Celju se bo vršilo dne 29. novembra 1921 ob 7. zvečer v gostilni g. Svetla v Gabrju. Zborovanje je važno, zato naj se ga sodrugi polnoštevilno udeležijo. Sprejemali se bodo tudi člani. Odbor.

Prvi ženski shod v Celju. Dne 20. t. m. se je vršil v Celju v gostilni »Zeleni travnik« dobro obiskani javni ženski shod. Sodrugičica Mici Ajdišekova iskreno pozdravi zbrano žensko in predlaga izvolitev predsednice in zapisničarice. Soglasno izvolijo sodrugičico Pečnikovo za predsednico in sodrugičico Leskoškovo za zapisničarico. S. Pečnikova se zahvali za zaupanje in takoj poda besedo sodrugičici Ajdiškovi. Ta je v jedrnatih besedah dokazala, da je rešitev žensstva le v močnih organizacijah J. S. D. S. Dobro je ožigosala vse tiste, ki so do danes naše žensko slepili, varali in mu krtili pravice tako, da je danes žensko popolnoma zasluženo. Toda pogum velja! Časi so preserni, pravi, da bi ostalo pri starem, zato obrnimo hrbet vsem meščanskim strankam in ustvarimo si močno žensko organizacijo J. S. D. S., v katero spadamo in katera edina je prava. Torej neustrašeno v boj do končnega cilja, to je do osvobodjenja celokupnega proletarijata. Koncem svojega govora prečita resolucijo, ki je bila soglasno in z velikim odobravanjem sprejeta: »Zbrano žensko najodločneje protestira proti spekulaciji in veriženstvu valut, ki povzroča neznosno draginjo. Zahtevamo socializacijo velikih in

za to sposobnih podjetij, podraževanje izvoza in uvoza. Protestiramo proti tajni diplomaciji in proti vsakršnemu povzročanju vojne; proti izključitvi žensstva iz javnega življenja; proti neenakosti plačila moške in ženske delavne moči. — Zahtevamo žensko enakopravnost z moškimi. — Zahtevamo prepoved točenja alkoholnih pijač ob plačilnih dnevih in ob nedeljah po plačilnih dnevih. — Zahtevamo, velikopotezno socijalno in gospodarsko zakonodajo. — Celje, dne 20. novembra 1921. — Govorila sta še sodrugi Golmajer iz Ljubljane in sodrugi Čebular iz Celja, nakar se je ustanovila ženska organizacija in se je izvolil sledeči odbor: Predsednica: Leskošek Marija; tajnica: Ajdišek Mici; blagajničarka: Hotcinger Roza; preglednici: Pečnik Josipina in Verbovšek Fani; odbornice: Rupnik Marija, Belaj Nežka, Matoh Josipina. — Žena zavedi se, da nimaš le dolžnosti, marveč tudi pravice! Pomni pa, da si jih moraš šele priboriti. Priborila pa si jih boš le v boju pod zastavo socijalne demokracije.

Fašistovski napad. V ponedeljek, 21. t. m. je prišel v Celje po kupčijah vlakovodja Grosek Jožef iz Ljubljane, ki ima malo posestvo v Poličanah, da si nakupi stvari, ki jih rabi na kmetiji. Sklenil je, da ostane v Celju in prenoči pri »Belem volku«. Zvečer ob 13. uri je posetil kavarno v Prešernovi ulici in si naročil črno kavo. Čital je časopise. Z nobenim človekom se ni pogovarjal, ko pa so se spravljali ljudje iz kavarne ob 24. uri in je pil tudi on stoji še kavo, ga napade že dobro znani izzivač, naslednik Detmajevce trgovine z barvami in mu iztrga raz klobuk brado divje kože in jo vrže na tla rekoč, da se to v Jugoslaviji ne sme nositi. Natakari je brado pobral in jo hotel vrniti gostu. Toda nasilnež mu jo iztrga iz roke in jo dene v žep. (Brada divje kože stane danes 2000 K). Napadalec je gledal tudi, da nosi napadenec rdečo kravato in mu jo strga z vrata. Nato so napadalec (bilo jih je še več) izginili. Grosek je napravil ovađbo na policijski stražnici in zagovarjati se bodo morali ti dični gospodje pred sodnijo. Opozarjamo državno pravdnostjo, da omenjenega napadalec takoj zapro; kajti če se v tem ne bo pokazala močna roka pravde, bo prišlo celjsko mesto kmalu na slab glas. In ker to tudi ni bilo privikrat, da se je ta napadalec tako obnašal, temveč smo bili pričča že večkrat njegovemu incidentnemu obnašanju! Tak človek naj bo tudi trgovec? Trgovci pač ne morejo biti ponosni nanj. Poženejo naj ga tja, od koder je prišel, saj še zmirom rad klati laščino. Fašistov mi pri nas ne maramo, drugače bomo naredili sami z njimi red!

Smrtuo je ponesrečil dne 19. novembra v livarni v Štorah delavec Alojzij Čebular. Zašel je med transmisijske jermene, ki so ga zgrabila in raztrgala.

Ptuj.

Ptujsko gospodarstvo in novi občinski odbor. Pod tem naslovom je gospod ravnatelj Vajda napisal v »Ptujskem listu« od 20. novembra članek, v katerem opisuje ogromne težkoče, s katerimi se bori mestna uprava. Mi smo o teh težkočah opetovano pisali o listih, govorili na shodih ter zahtevali od kompetentnih faktorjev, naj vendar enkrat rešijo vprašanje ptujkega župana, da s tem omogočijo redno poslovanje občinskega odbora. Vsi naši protesti in zahteve so bile do sedaj bob v steno. Odkar je novi občinski odbor izvoljen, je poteklo že sedem mesecev, a o rešitvi potrditve župana ni ne duha ne sluha. Občinske potrebe so dan za dnem večje in — strinjamo se z gospodom ravnateljem — dražje. Občinski odbor pa spi spanje pravičnega, po krivdi onih, ki imajo delovanje občinskega odbora v rokah in ki ga nočejo iz rok izpustiti. Pa o tem par besed proti koncu.

V svojem članku je g. ravnatelj Vajda dokazal, da je gospodarstvo mestne občine, odnosno zavodi, za katere ima občina skrbeti, odvisno od par ljudi, to se po našem mnenju pravi, da je vse vkup pod ničlo. Priznavamo v omenjenem članku opetovano požrtvovalnost gospodov članov kuratorija Dijaškega doma in Mladeke; ne moremo pa absolutno ne pristati na to, da bi bili tako važni zavodi in ž njimi vred tudi mestna občina odvisni od milosti in nemilosti posameznikov. Če so se naši in narodno socijalni občinski odborniki izjavili, da ne odobrijo posojila za nakup živil za omenjena

zavoda, oziroma da se ne strinjajo z načinom najetja istega, so se čisto pravilno postavili na stališče, da ima o tako važnih zadevah odločati edino od občinarjev davkoplačevalcev izvoljeni občinski odbor, ki mora tudi prevzeti napram volilcem in javnosti vso odgovornost za stvar, ki se tičejo mestnega gospodarstva! Vsak pameten človek bo tako stališče odobral, zato je apel g. Vajde na ptujske meščane, naj o postopanju občinskih odborov resno razmislijo, popolnoma nepotreben! Gospod ravnatelj bi moral kot »nepristranski« opazovalec poročati meščanom ne samo o gospodarskih nepravilnostih, pač pa bi moral tudi povedati, da novi občinski odbor ne nosi za te nepravilne pravne odgovornosti. Sicer pa bi bilo tudi to razlaganje odveč, ker ptujska javnost je prav dobro poučena, kako stvari stojijo! Nadalje bi moral g. ravnatelj povedati, da je zahteva, ki se je občinskimi odborniki stavila, naj namreč prevzamejo odgovornost za dolge, ki jih drugi delajo, prvič smešna, drugič pa da je vsaj po našem skromnem mnenju — negacija ljudske volje, t. j. volje volilcev, na katere se g. ravnatelj obrača. Dasi ravno stojimo na stališču, da je mestni svet s trenutkom, ko so se izvršile občinske volitve, izgubil vsako pravico posegati v občinsko gospodarstvo v globlji smislu, smo vendar mnenja, da ima v nujnih slučajih pravico sklepati, da pa mora za sklepe prevzeti nase tudi vso odgovornost. S tem pa, da se je g. vladni komisar v tem primeru obrnil na občinski odbor, je logično priznal, da mestni svet nima pravice najemati posojila, če pa bi tega ne priznal, je dokazal, da hoče najeti posojilo na odgovornost občinskega odbora. Ker je mestni svet imenovala vlada, bi se bil moral svet obrniti na vlado, da bi ne »preprečevala« takega načina vračanja posojila. Občinski odborniki pa — vsaj oni, ki se smatrajo od ljudstva izvoljeni — so odrekli »obljubo«, da ne bodo preprečevali vračanja posojila na način, kakor si ga nekateri predstavljajo, ravno zato, ker se opirajo na volilce! Zato ponavljamo, da je apel na meščane od druge strani nepotreben! Občani so si izvolili občinski odbor zato, da dela, ne pa zato, da služi dosedanjim gospodarjem v mestni hiši kot ščit, ki naj brani »delo« onih, ki so v prvi vrsti krivi, da se legalno delovanje občinskega odbora zavlačuje do — grških kalend!

Omenili smo v začetku, da občinski odbor spi spanje pravičnega po krivdi onih, ki imajo delovanje občinskega odbora v rokah. Gosp. ravnatelj Vajda namiguje v svojem članku na »pomisleke«, ki jih ima vlada proti sodruku Lozinšku ter pravi, da je naša stranka te pomisleke prav dobro poznala, predno ga je volila za župana. Nikar ne govorite o teh pomislekih, ker ste že sami dokazali, da so ti pomisleki jalovi, ko ste sodr. Lozinška vabili na vašo listo. S tem ste tudi a priori dokazali, da je vsako namigavanje, da je soc. dem. stranka kriva nedelovanja občinskega odbora, ničeno. Povejte raje, da se vam noče pustiti stolček, kateri se je pri občinskih volitvah prevrnil. Mesto da pišete na naslov meščanom, naj razmotri vajo o postopanju občinskih odborov, pišite raje na naslov vlade, naj vendar enkrat reši mestno občino iz zagate s tem, da potrdi izvolitev župana. Ko se to izvrši, bo imela občina legalno zastopstvo in razni mestni zavodi ne bodo več odvisni od par ljudi. Do tedaj pa odklanjamo vsako sodelovanje! Najodločneje odklanjamo tudi vsak korak, ki bi kazal na to, da je mestno gospodarstvo in tako važne institucije kakor so Dijaški dom in Mladika odvisni od milosti posameznikov. Naš dijaški naraščaj se mora zavedati, da so zavodi, v katerih si ustvarja bodočnost, odvisni od celokupnosti in ne od požitljivosti nekaterih! Mislimo, da ste nas razumeli, kaj hočemo z zadnjim stavkom povedati!

Prezgodnje veselje. Smola, ki ste jo imeli v uredništvu »Napreja« s tem, da se vam je naša notica o »Rdečem tednu« vrnila med dneve vesti, je povzročila tudi med našimi nasprotniki v Ptujju prezgodnje veselje. To se pravi, da so se zopet urezali, ker so drugi dan čitali, da se ona notica nanaša na nabiranje naročnikov v Ptujju. Pravijo, da za veseljem pride žalost; v tem slučaju pa ni tako. Našim prijateljem je za veseljem prišel — dolg nos! Pa še kako!

Pozvedbe o očitkih vladnemu tajniku dr. O. Pirkmajerju so do-

končane. Namestnik g. Iv. Hribar je poslal tudi nam obširno poročilo. Iz tega poročila posnemamo, da so bili očitki neopravičeni. Dognalo se je: 1. da je dr. Pirkmajer vzel pohištvo za 6 sob iz taborišča Strnišče za okrajno glavarstvo po naročilu takratnega poverjenika g. Remca in je vpisano v dotičnem inventarju. 2. Očitek, da je »izginila« računska knjiga z neimenovanimi izdatki ni resničen, ker je večkratna in strokovna revizija dokazala, da so vsi izdatki in prejemki označeni natančno v gospodarskem uradu. Našlo se je vedno vse v redu tudi sedaj. 3. Očitek, da je poslal dr. Pirkmajer vagon špirta v začetku leta 1919., ki je bil last vojnega erarja v Gradcu ter da je bil špirit deklariran kot mošt. To je neresnično. Špirit je zaplenil Narodni svet v Ptujju ter ga deloma poslal v Ljubljano, deloma ga prodal očitnim potom. Tega špirta je kupil okoli 200 litrov trgovec in ga prodal v Gradcu. V zapisnikih železnice je razvidno, da je 16. januarja 1919. dotični trgovec prodal v Gradcu dva vagona špirta, ju deklariral kot vino; o tem pa nista vedela ne Narodni svet ne okrajno glavarstvo. 4. Očitek, da je bil Pirkmajer »pred polomom suspendiran zaradi poverbe«, je izmišljen. Deželna vlada v Gradcu izjavlja, da nista nikdar kaj zakrivila ne dr. Pirkmajer ne bivši ptujski okrajni glavar Netolizcka, ki se ju je spravljal v zvezo z očitkom. 5. Slovenski uradniki so izjavili, da je Pirkmajer bil od mladih nog narodnega mišljenja ter da ni nikdar nastopal proti slovenskim uradnikom. Tudi 110 občin se je izjavilo v tem zmislu. Poročilo pravi končno, da je g. dr. Pirkmajer s tem opran očitkov. — Lojalno smo le ysebino tega poročila objavili, ker je isto jako obsežno, dasi se nas toliko ne tiče.

Znani železničar Čurhalek je baje prevzel predsedstvo Samostojne delavske organizacije. Če je to resnica, potem ljudje res hitro izpreminjajo svoje politične »barbe«.

Iz stranke.

Strnišče pri Ptujju. V ponedeljek, 28. t. m. se vrši javni shod, na katerem poroča poslanec sodrug Golouh o političnem položaju. Shod se vrši ob 6. uri zvečer v društvenem lokalu. Sodrugu priporočamo, da se shoda udeležijo v obilnem številu.

Ptuj. V torek, 29. t. m. se bo vršil pri »Belem križu« javen shod, na katerem poroča poslanec sodrug Golouh. Shod se vrši ob 6. uri zvečer. Sodrugi iz Ptujja, Brega in bližnjih krajev naj se shoda udeležijo v obilnem številu.

Vestnik Svobode.

SODRUGI, DELAVCI

V nedeljo, dne 27. t. m. ob 10. uri dopoldne priredi SDIZ »Svoboda« za svoje člane skupen obisk

XX. umetnostne češko - jugoslovanske grafične razstave v Jakopičevem paviljonu v Latermanovem dvorcu.

O razstavi bo podal pojasnila in predaval o umetnosti sploh gosp. A. Podbevšek.

Sodrugi, delavci! Umetnost mora med narod. Zato posetite čim številneje razstavo.

Vstopnina znaša za člane »Svobode«, proti predložitvi članske izkaznice, samo 1 dinar.

Sodrugi, udeležite se poseta razstave čim številneje in točno.

Tajništvo SDIZ »Svobode«.

Zagorje. Dramatični odsek del. izobr. društva »Svoboda« Trbovlje, vprižori v nedeljo, dne 27. novembra 1921 točno ob 4. uri popoldne v dvorani g. R. Miheličiča igrati »Cigani«, šaloigra v 3 dejanjih s petjem. Petje spremlja delavski orkester iz Trbovelj. Vstopnina: I. prostor 3 in pol din., II. prostor 3 din., III. prostor 2 in pol din., stojišče 2 dinara. Predprodaja vstopnic pri sođr. Anton Uletu, v konzumnem društvu, ter na dan predstave, ob 9. uri dopoldne pri blagajni v »Kinu« dvorani. Za obilno udeležbo se priporoča — Odbor.

Kulturni vestnik.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: Sobota 26. 11. »Borba«, C. Nedelja 27. 11. popoldne ob 3. uri »Kozarec vode« izven. Nedelja 27. 11. zvečer ob 8. uri »Ljubez« izven. Ponedeljek 28. 11. »Komedijska zmešnjav« E. Torek 29. 11. zaprto. Sreda 30. 11. »Revizor« E. Četrtek 1. 12. Slavnostna

predstava v spomin narodnega osvobođenja 1. »Jugana, vila najmlajša; 2. »Komedijska zmešnjav, izven. Petek 2. 12. »Pampeliška« D. Opera: Sobota 26. 11. »Evangeljnik« B. Nedelja 27. 11. »Prodana nevesta«, izven. Ponedeljek 28. 11. zaprto. Torek 29. 11. »Labodje jezero« C. Sreda 30. 11. Slavnostna predstava v spomin narodnega osvobođenja. Na korist invalidom. »Boris Godunov«, izven. Četrtek 1. 12. »Prodana nevesta«, izven. Petek 2. 12. »Boheme« A.

Prejeli smo: Skrbnišek: Diletantski oder. 1. zvezek »Nove Talije«, katero izdaja »Zvezna tiskarna in knjigarna«. Cena posameznemu izvodu 8 dinarjev. — Emil Navinšek: Lepa maska. 2. zvezek »Nove Talije«. Cena 3 dinarjev.

»Umetnost«, IV. zvezek, almanah za slikarstvo, grafiko in skulpturo, urejuje posebni odbor, a izdaja ga kolegij jugoslovanskih umetnikov-grafikov. Kmalu bo izšel ta naš največji umetniški almanah, kateri je nosil poprej naslov »Grafika umetnost«. S tem zvezkom se reprezentira naš umetniški naraščaj z originalnimi deli v litografiki, bakropisni in lesorezni tehniki in nekoliko reprodukcij kiparskih del. To je istodobno tudi prvi zvezek, v katerem je zastopanih 20 jugoslovanskih umetnikov Srbov, Hrvatov in Slovencev z biografijami in pregledom njihovega delovanja. En del je posvečen naši domači obrti, med drugim keramiki in slikanju na steklo. V istem zvezku je obširen pregled razstav v Zagrebu, Beogradu. Osejku in Ljubljani s raznimi članki o slikanju sploh. S posebnim pregledom se bo še objavila vsebina te zanimive številke. Informacije daje upravništvo — Zagreb, Mažuraničev trg 13 in »Društvo slov. upod. umetnikov«, Ljubljana, Tehniška srednja šola.

Društvene vesti.

Stov. zdravniško društvo v Ljubljani je dne 17. t. m. razveljavilo pred časom določeno višino honorarja za preiskavo na življenje itd. Do definitivne določitve se zviša honorar za preiskavo pri zavarovanju za življenje na 50 din., za preiskavo pri nezgodah, za prvo in zadnje zdravniško mnenje, vsako po 25 din. in za mnenje hišnega zdravnika po 30 dinarjev. Določili so se tudi delegatje za tozadevni razgovor s sindikatom zavarovalnic. Eventuelni predlogi članov naj se blagovoljno poslati na odbor Slov. zdravniškega društva v Ljubljani, ki daje pojasnila. — Odbor.

K. društvenem večeru sekcije Ljubljana Udruženja jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov dne 26. t. m. imajo pristop tudi po društvenih vpeljani gosti.

Osrednje društvo poštnih in hrzovajnih uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani vabi članstvo na redni občni zbor, ki se bo vršil dne 18. decembra 1921 ob 14. uri popoldne v mali dvorani »Mestnega doma«. — Občni zbor je eno uro pozneje sklenjen brez ozira na število članov. Predlogi morajo biti vsaj 14 dni prej prijavljeni odboru. Udeležite se vsi. — Odbor.

Gospodarstvo.

= Angleško posojilo. Angleški poslanik sir Alban Young je posetil finančnega ministra dr. Kumanudija radi najetja našega posojila v inozemstvu. Poslanik se je zanimal za finančni položaj in stanje našega proračuna ter izjavil, da bi v slučaju, da se angleško posojilo izvede, bi došlo 60% posojila v zdravi valuti v našo državo, medtem ko bi se 40% uporabilo za zgraditev železnice.

= Naš vojni dolg Ameriki znaša 51.153.160 dolarjev, kar pomeni po današnjem kurzu 3.539.798.762 dinarjev ali štirikrat toliko kron. Zalogstni razgledi za bodočnost.

= Bencin, ki ima manjšo gostoto od 770 in toplotno od 12 do 15 stopinj, je prost plačevanja državne trošarine, ako se vporablja za industrijske stroje, v tekstilni industriji, za toplotno stekla, čiščenje potrošniških jam, za pogon motorjev, poljedelskih strojev, za proizvodnjo sploh, pod pogoji, ki se še natančneje določijo.

= Uvoz cigaretnega papirja je vlada prepovedala, ker domače proizvodnje tega izdelka popolnoma zadošča našim potrebam. To je res, nič manj pa ni res, da je vlada s tem dejanjem spet enkrat priskočila na pomoč našim domačim zajeđalcem, katerih izdelki so v državi vsaj petkrat dražji kot tui.

Najnovejše.

VLADNI UMIK PRED REDNIM PRORAČUNOM.

LDU Beograd, 25. novembra. Na večerajšnji seji ministrskega sveta se je sklenilo, da se bo, ako proračun za l. 1922 ne bo sprejet pravočasno, z ukazom storil sklep, da se od narodne skupščine zahteva podaljšanje dvanaestin za mesec januar, februar in marec 1922. Ta sklep se bo sprejel 15. decembra.

KRIZA V VEČINI.

LDU Beograd, 25. nov. Po večerajšnji seji ministrskega sveta, na kateri se je sklenilo, da se težišče reševanja politične situacije prenese na klube strank, se je položaj razbistril v toliko, da so izločene vse kombinacije za izhod zunaj kroga današnje koalicije. Radikalci smatrajo za primerno, da morajo v kabinet vstopiti mlajši ljudje, dočim stoji demokrati na stališču, da morajo v ministristvo vstopiti najsposobnejši ljudje in po možnosti strokovnjaki.

BELGRAJSKA VOJAŠKA BOLNICA ZGORELA.

LDU Beograd, 25. nov. Danes je izbruhnil požar v vojaški bolnici, ki se je razširil na nekatere barake. Požar se traja, vendar pa je upanje, da ga bodo lokalizirali.

DEMONSTRACIJE VOJNIH ŽRTEV V RIMU.

LDU Rim, 25. nov. Ko se je pričela seja zbornice, so priredili vojni jetični demonstraciji pred parlamentom. Prišlo je do spopadov s stražo, od katere sta bila dva moža ranjena.

ITALIJANSKA VOJSKA.

LDU Rim, 25. nov. Vojni minister je v odseku za vojsko izjavil, da bo znašalo mirovno stanje italijanske armade 125 tisoč mož in da se bo doba službovanja znižala na 12 mesecev.

AVSTRIJSKA ZASEDBA BURŠKE

LDU Dunaj, 25. nov. Uradno se poroča: Danes dopoldne so čete zvezne armade in orožniki pričeli pohod zaradi zasedbe vse Burške južne od glasovalnega ozemlja šopronjskega.

LDU Dunaj, 25. nov. Čete, ki so prekorale avstrijske meje, so dospole v Lackenbach, Drassmarkt, Bernstein in Geresdorf. Zvezne čete, prihajajoče preko štajerske meje, so zasedle okoli Pinkafelda, Althau, Stegersbach, Altendorf in Jennersdorf. Povsodi jih je prebivalstvo prisrčno sprejelo.

NEMIRI NA PORTUGALSKEM.

LDU Madrid, 25. nov. Na Portugalskem preti nova revolucija. V glavnem mestu so čete konsignirane.

Dopisi.

Strnišče pri Ptujju. Ruskim Wranglovcem, katerih imamo nekaj stotin tudi v Strnišču, se je pripetila zopet velika nezgoda. Nekdanji komandant krimske armade, general Kaščev, je namerč »pohegniti« iz Carigrada v Rusijo, ker mu je sovjetska vlada obljubila popolno amnestijo in ponudila visok čin v rdeči armadi. Gospod Kaščev je seveda ponudbo sprejel ter pokazal Wranglu in kompaniji — figo. Zato ga strniški krimski Wranglovci preklinjajo kot »izdajalca« Rusije ter mu

obljubavajo maščevanje, ko se onl vrnejo v Rusijo. Pravijo namreč, da bo Rusija približno koncem l. 1922. zopet »močna«, in sicer v carističnem smislu in da pride tistikrat dan obračuna. Mi pa smo mnenja, da bi krimski Wranglovci veliko bolje naredili, ko bi se potrudili vgrizniti v kisljo jabolko ter se privaditi novim razmeram, ki jih je povzročila ruska reakcija sama s tem, da je stotletja tlačilo ruskega mužika in robotnika. Računi za maščevanje so račun brez krčmarja, ker razmere v Rusiji se ne bodo gotovo uredile »nikoli več« po carističnem smislu. Končno priporočamo strniškim Krimcem, naj zmanjšajo število banketov in pojedin, potem bo vse v redu. Zakaj bi tudi Krimci ne živeli skromnejše, kakor n. pr. njih sodržavljanj Donci, kateri izhajajo tudi brez banketov?

Središče. Ker že dolgo ni bilo iz Središča v »Napreju« nobenega glasu, bi širja javnost res mislila, da je tukaj pri nas blagostanje in sreča. Res je, da je takih ljudi mnogo, ki jim je prinesla vojska vsega, česar si želijo, a res pa je tudi, da imamo od nesrečne vojske ogromno večino takih ljudi, ki živijo v velikem pomanjkanju in bedi. Pri letošnjih občinskih volitvah smo glasovali za Demokrasko in Samostojno listo v upanju in veri, da bodo isti gg. odborniki se zares zavzeli za nas siromake, in glej kako smo se začudili, ko nam trka zima na vrata in smo brez kurjave! Na 21. t. m. je bilo razglašeno: Družba stoječih drv v občinski šumi na prodeh. Ker sem sam brez kurjave, pohitim tja, da drva kupim, a ker je bila že izključna cena 200—300 K, so se drva zdražila na 500—600 K, in ker toliko — kakor tudi drugi reveži ne — nisem imel v žepu, nisem mogel nič kupiti in če bi res kupil, v šestih tednih nimam drv in ne denarja. In kje naj ubogi kmetijski delavec zasluži toliko denarja, da si zamore za celo zimo kupiti drv za kurjavo? Smilili so se mi ti ubogi, ki so res kupili in z drhtečo roko in žalostnim srcem našli blagajniku novce za izdraženo ceno. Gospodje središki demokrati in samostojni! Ali nimate toliko moči in vpliva, da bi svojim volilcem in siromakom pripomogli do kurjave iz občinskih gozdov? Jaz bi vam v tem oziru stavlil sledeči predlog: 1. Ne pripuščajte k dražbi tistih kmetov, ki imajo svojo gozde, ker ravno ti so krivi, da mi in naši otroci v zimi pozebujemo. Naj vam bode vseeno, ali se zamerite stricu ali botru. 2. Odkazite nam les za kurjavo po potrebi in za ceno, katero smo zmožni plačati! Kot bivši — žal — vaši volilci zahtevamo od vas, da nas ščitite, da nam pomagate v skrajni sili. Opomail bi vas tudi na agrarno reformo, ker vem, da ste dovolj informirani v tej stvari, a nam volilec se niste nič razodeli, da spada središka zemlja pod agrarno reformo, in katero meri 212 ha 34 a 49 m². Nas, ki zemljo obdelujemo in je nimamo, je toliko v Središču, da bi nič ne preostalo. Kar imamo središke zemlje v najemu, nam je vse premalo, ker je prejšnji občinski odbor dal isto takim kmetom v najem, ki imajo svoje zemlje več kot dovolj, a nam je kruh odvzel! To vam polaga volilec na srce, in ker ste na nas ubogo rajo že zdavnaj pozabili, si zapomnite, da prinesejo prihodnje občinske volitve za vas največje razočaranje.

LEPOTA

dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja FELLERA:

ELSALILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinejše »milo lepote«; 4 kosi z zamotom in poštnino K 98.

ELSA OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solnne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino K 52.

ELSA TANOČNI - A POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino K 52.

Prodajalci, ki naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

Razno: Lilijno mleko K 15, Bikomaz K 8, najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih školjkih K 30, na funkciji Hega zobni prašek v ratent školjkih K 30, puder za gošpe v vrečkah K 5, zobni prašek v školjkih K 7, v vrečkah K 5, Sachet dišava za perilo K 8, Schampoon za lase K 5, rumenilo 12 listkov K 24, najfinejši parfum po K 40 in 50, močna voda za lase K 58. Za te razne predmete se zamot in poštnina posloj računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, HRVAŠKO, Elsa trg št. 252.

STROJNIKA,

zanesljivega in zmožnega montaže sprejme

»KOLINSKA TOVARNA« v Ljubljani.

Vplačana delniška glavica K 30.000.000.

Slovenska banka

Telefon št. 567. — Čekovni račun 12205.

LJUBLJANA, Krekov trg šte. 10, nasproti „Mestnemu domu“.

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Medlč, Rakovc & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana, d. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Telefon 64. Brzjavi: MERAKL, Ljubljana. Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za podo.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavce (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERAKL“, Lak za podo. „MERAKL“, Linoleum lak za podo. „MERAKL“, Emajlni lak. „MERAKL“, Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepletkano bišo, pohištvo in lakiranje vozniških koles v peči, naj se obrne na trdko

TONE MALGAJ

Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 6

Gramofone, godbene avtomate

in vse k istim spadajoče predmete,
posamezne dele, igle, peresa,
dobite edino pri

A. RASBERGER, Ljubljana, Sodna ulica 5.

Vsek pokvarjen gramofon ali godbeni avtomat
se popravi v lastni delavnici, oz. tudi na licu
mesta, strokovno pod jamstvom in ceno. Izvršijo
se tudi druga v preciz. mehaniko spadajoča dela.

Velika izber gramofonskih plošč. Ugodna zamenja.

Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

priporoča

najcenejši nakup

na debelo in drobno:

galanterijo, srajce, kravate, no-
gavice, moške in ženske, šolske po-
trebščine, jedilno orodje, žlice, vilice,
aluminium, toaletno milo, ščetke za
obleko, glavo, zobe in konje, čevljarstvo
orodje rinčice, dreto, sukanec. Istotam se
dobe najboljši ŠIVALNI STROJI za rod-
binsko in obrtno rabo, vse potrebščine za bi-
vilje, krojače, čevljarje, NA DEBELO deli za

: : : : kolesa in šivalne stroje, igle, olje itd. : : : :

F. BRUMAT
LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

KONCERT

prvovrst. godalnega orkestra
se vršiv soboto dne 26. t. m. od 20. do pol 24.
v restavraciji na glavnem kolodvoru
v Ljubljani.

Brez vstopnine.

KAJO DELIC,

zlatar in draguljar

Ljubljana Milšerjeva ul. 4

priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake
vrste, kakor tudi za pozlato-
vanje in posrebovanje.
V zalogi ima zlatnine in srebr-
nine, poročne prstane po vseh
uzorcih in merah, uhane i. t. d.
Kupuje tudi zlato in srebro ter
plačuje po najvišjih cenah, ali
pa izmenjava za novo blago.

Borzni posredovalec Dragan Vučković

posreduje pri nakupu in
prodaji državnih in vred-
nostnih papirjev, zastavnice,
deviz in valut

Zagreb, Sv. Duh 19.

Telefon 6-69.

Brzjavi: Vučkov Zagreb.

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do
najfinejših dobite vedno v
tovarni za slamnike in klobuke

FRANJO CERAR,

v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi
vsa tozadevna dela ter pre-
oblikuje po najnovejši modi.
V Ljubljani se sprejemajo
pri tvrdki Kovačević i Teršan
v Prešernovi ulici 5, kjer
so tudi vsi vsorci vedno na
razpolago.

Pridobivajte naročnike

Mr. Th. Zvonko Ustar
lekararAnica Ustar roj. Jesih
poročena

Ljubljana, 23. novembra 1921.

Avg. Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 11

priporoča svojo zalogo
stekla, porcelana, zrcal, svetilk,
okvirov in vseh v to stroko
spadajočih predmetov. Steklo za
okna vseh vrst vedno v zalogi.

V trgovini

O. Bernatović

Mestni trg št. 5

se dobe že po jako nizki ceni:

moške obleke od K 650 naprej,
moške raglane od K 1100 naprej,
moške hlače od K 150 naprej,
damski plašči od K 550 naprej,
damski kostumi od K 600 naprej,
damske modne obleke od K 900 naprej,
damska krila od K 300 naprej,
kožuhovina od K 300 naprej.

Vse te stvari so na ogled o vsakem času.

Konsumno društvo za Slovenijo Ljubljana

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.Poštni čekovni račun št. 10.532.
Brzj. naslov „Kodes Ljubljana“.

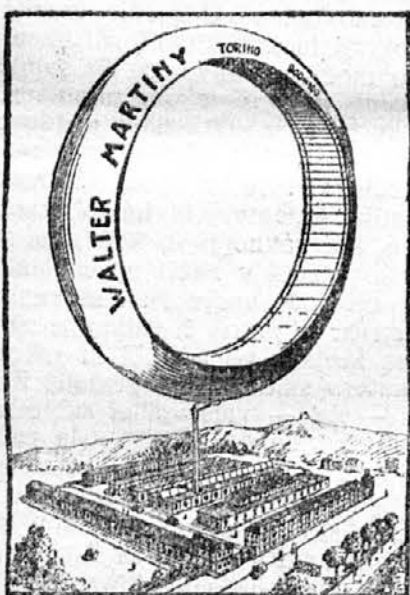
Hranilni oddelek

sprejema hranilne vloge in jih
obreštuje od dne vloge do dne dviga po
4 $\frac{1}{2}$ %, večje vloge proti polletni 5 $\frac{0}{10}$ %
odpovedi poHranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah
centrala v Ljubljani ali pa podružnice:6 v Ljubljani; dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe,
Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. Gora,
Radeče, Celje, Štore, Soštanj, Ljubno, Poljane, Rogatec, Pragersko,
Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju,
Guštanj, Prevalje, Leše, Mežice, Crna I., Crna II.Sodrug, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico,
katere hranilni kapital znaša že danes

nad 3 milijone kron.

Član društva postane lahko vsak. Pristopati se zamore
v vseh gori navedenih podružnicah.

Delež K 200.—. — Pristopnina K 10.

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in
gumijevi predmeti vseh vrst
na drobno in debelo.Glavno zastopstvo polnih
gumijevih obročev za to-
varne automobile tovarne
Walter Martiny, Torino.Hydraulična stiskalnica za
montiranje gumijevih obro-
čev v centrali, Ljubljana,
Rimska cesta 2. Prevozno
podjetje za prevoz blaga
celih vagonov na vse kraje,
za kar je na razpolago
10 tovornih avtomobilov.CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 528.

Podružnice:

Ljubljana, Maribor, Beograd,
Dunajska cesta 20, Jurčičeva ulica 9, Knez Mihajlova
tel. št. 470. tel. št. 133. ulica 3.

COSULICH-LINE

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst-Amerika prevaža potnike v New-York redno
3 krat, v Južno-Ameriko po 1 krat
mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniških listkov.SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja
iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečavaIa čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.